# T086 TKL 4 (15) Luận Kinh Kim Cang Bát Nhã Ba La Mật Q.hạ

*Tạng Luận (Linh Sơn Pháp Bảo)*

SOÁ 1511 - LUAÄN KINH KIM CANG BAÙT NHAÕ BA LA MAÄT, Quyeån Haï 211

LUAÄN KINH KIM CANG BAÙT NHAÕ BA-LA-MAÄT

QUYEÅN HAÏ

Kinh noùi: Tu-boà-ñeà! Thaày nghó sao? Nhö Lai coù Nhuïc nhaõn (maét thòt) khoâng? Tu-boà-ñeà thöa: Baïch Theá Toân, ñuùng! Nhö Lai coù Nhuïc nhaõn. Phaät noùi: Naøy Tu-boà-ñeà! Thaày nghó sao? Nhö Lai coù Thieân nhaõn khoâng? Tu-boà-ñeà thöa: Baïch Theá Toân, ñuùng! Nhö Lai coù Thieân nhaõn. Phaät noùi: Naøy Tu-boà-ñeà! Thaày nghó sao? Nhö Lai coù Tueä nhaõn khoâng? Tu-boà-ñeà thöa: Baïch Theá Toân, ñuùng! Nhö Lai coù Tueä nhaõn. Phaät noùi: Naøy Tu-boà-ñeà! Thaày nghó sao? Nhö Lai coù maét phaùp khoâng? Tu-boà-ñeà thöa: Baïch Theá Toân, ñuùng! Nhö Lai coù maét phaùp. Phaät noùi: Naøy Tu-boà-ñeà! Thaày nghó sao? Nhö Lai coù Phaät nhaõn khoâng? Tu-boà-ñeà thöa: Baïch Theá Toân, ñuùng! Nhö Lai coù Phaät nhaõn. Phaät noùi: Naøy Tu-boà-ñeà! Thaày nghó sao? Heát thaûy caùt trong soâng Haèng kia, Phaät coù noùi laø caùt khoâng? Tu-boà-ñeà thöa: Baïch Theá Toân, ñuùng! Nhö Lai noùi laø caùt. Phaät noùi: Naøy Tu-boà-ñeà! Thaày nghó sao? Heát thaûy caùt cuûa moät soâng Haèng, vaø coù nhöõng soâng Haèng vôùi soá caùt nhö vaäy, goïi laø theá giôùi chö Phaät cuõng nhieàu nhö bao nhieâu soá caùt cuûa nhöõng soâng Haèng aáy thì nhö vaäy, theá giôùi ñoù coù nhieàu khoâng? Tu-boà-ñeà thöa: Baïch Theá Toân! Soá theá giôùi aáy raát nhieàu. Phaät noùi: Naøy Tu-boà-ñeà! Heát thaûy chuùng sinh, trong khaép caû soá theá giôùi ñoù, vôùi bao nhieâu taâm truï cuûa hoï, Nhö Lai ñeàu bieát heát. Taïi sao? Vì Nhö Lai noùi, caùc taâm truï ñeàu chaúng phaûi taâm truï, aáy môùi goïi laø taâm truï. Vì sao? Naøy Tu-boà-ñeà! Taâm quaù khöù khoâng theå naém baét, taâm hieän

SOÁ 1511 - LUAÄN KINH KIM CANG BAÙT NHAÕ BA LA MAÄT, Quyeån Haï 212

taïi khoâng theå naém baét, taâm vò lai khoâng theå naém baét. Naøy Tu-boà-ñeà! Thaày nghó sao? Neáu coù thieän nam thieän nöõ, ñem baûy baùu ñaày caû ba ngaøn ñaïi thieân theá giôùi ñeå boá thí, thì hoï ñöôïc nhieàu phöôùc khoâng? Tu-boà-ñeà thöa: Baïch Theá Toân! Nhöõng keû aáy nhôø nhaân duyeân naày maø ñöôïc phöôùc raát nhieàu. Phaät noùi: Ñuùng vaäy! Ñuùng vaäy! Nhöõng ngöôøi aáy ñöôïc phöôùc raát nhieàu. Naøy Tu-boà-ñeà! Neáu tuï phöôùc ñöùc aáy laø coù thöïc, Nhö Lai taát seõ khoâng noùi laø tuï phöôùc ñöùc, tuï phöôùc ñöùc. Luaän raèng: Laïi coù nghi: Laø tröôùc ñaây noùi Boà-taùt khoâng thaáy kia laø chuùng sinh, khoâng thaáy mình laø Boà taùt, khoâng thaáy coõi nöôùc Phaät thanh tònh. Taïi sao? Vì khoâng thaáy caùc phaùp, môùi goïi laø chö Phaät Nhö Lai. Neáu vaäy thì coù ngöôøi seõ cho raèng: Chö Phaät, Nhö Lai khoâng thaáy caùc phaùp. Töø ñaây trôû xuoáng, kinh vaên nhaèm ñoaïn nghi naày. Noùi veà naêm thöù maét; Keä noùi: Duø khoâng thaáy caùc phaùp,

Nhöng maét ñeàu roõ caûnh, Phaät coù naêm maét thaät, Thaáy moïi ñieân ñaûo kia. Taïi sao noùi Phaät thaáy bieát nhöõng caûnh kia (caùt...) khoâng ñieân ñaûo? AÁy laø vì hieån baøy thí duï, ñeå caét boû nghi. Theá neân noùi: Ta bieát roõ caùc loaïi taâm truï ñoù v.v.. Ñaây nhaèm noùi nghóa lyù gì ? Ñoù khoâng ñieân ñaûo, vì thaáy roõ söï ñieân ñaûo. Ñieân ñaûo nhö theá naøo? Keä noùi: Moïi thöùc ñeàu ñieân ñaûo, Do lìa khoûi nieäm thaät, Khoâng truï nôi Thaät trí, Cho neân noùi ñieân ñaûo. Baøi keä noùi nghóa gì? Moïi thöùc ñeàu ñieân ñaûo, aáy laø duyeân vaøo caùc loaïi taâm maø truï, coøn goïi laø caùc loaïi Thöùc. Do saùu thöùc sai khaùc naøy, thöôøng nghó ngôïi ñieân ñaûo. Taïi sao taâm kia truï goïi laø ñieân ñaûo? Keä noùi: Do lìa khoûi nieäm thaät, khoâng truï nôi thaät trí. Cho neân, noùi laø ñieân ñaûo. “Nhö Lai noùi: Caùc taâm truï ñeàu chaúng phaûi laø taâm truï. Caâu naøy chæ roõ söï xa lìa Boán Nieäm xöù. Nghóa naøy ra sao? Taâm truï ñoù, töùc laø truï vaøo nieäm xöù. Do taùch lìa khoûi nieäm xöù, neân goïi laø khoâng truï. Hôn nöõa, coøn laø truï caên baûn baát ñoäng, teân goïi khaùc maø nghóa laø moät. Vì khoâng truï nhö theá neân tu haønh noái tieáp maõi khoâng giaùn ñoaïn noùi laø taâm truï. Ñaây muoán chæ roõ khoâng chaáp giöõ truï vaøo nhaân tu haønh noái tieáp khoâng giaùn ñoaïn,

SOÁ 1511 - LUAÄN KINH KIM CANG BAÙT NHAÕ BA LA MAÄT, Quyeån Haï 213

neân goïi laø khoâng truï. Chæ roõ caùi ñieân ñaûo noái tieáp kia, nhö kinh noùi: “Vì sao? Naøy Tu-boà-ñeà! Taâm quaù khöù khoâng theå naém baét, taâm hieän taïi khoâng theå naém baét, taâm vò lai khoâng theå naém baét”. Do caùi ñaõ qua roài vaø caùi chöa ñeán, cho neân khoâng theå naém baét, coøn taâm hieän taïi thì phaân bieät hö voïng, neân khoâng theå naém baét. Nhö vaäy laø chæ roõ taâm truï ñieân ñaûo, caùc thöùc thì giaû doái do khoâng coù quaùn saùt ba ñôøi. Taïo sao laïi noùi nöõa veà thí duï phöôùc ñöùc? Keä noùi: Caên baøn trí cuûa Phaät, Coâng ñöùc khoâng ñieân ñaûo, Duøng töôùng phöôùc ñöùc naày, Noùi laïi duï cho roõ. Baøi keä naøy coù nghóa gì? Laïi coù ñieàu nghi: Tröôùc ñaây noùi taâm truï ñieân ñaûo. Neáu vaäy thì phöôùc ñöùc cuõng ñieân ñaûo. Neáu ñaõ ñieân ñaûo nhö vaäy, sao goïi laø thieän phaùp ñöôïc? Ñeå tröø nghi ñoù, môùi chæ ra: Taâm truï tuy ñieân ñaûo; nhöng phöôùc ñöùc thì chaúng ñieân ñaûo. Taïi sao? - Keä noùi: Do laø caên baûn trí tueä cuûa Phaät. Laøm sao chæ ra caên baûn ñoù? Nhö kinh noùi: “Naøy Tu-boà-ñeà! Neáu phöôùc ñöùc coù thöïc, thì Nhö Lai khoâng noùi tu phöôùc ñöùc, tu phöôùc ñöùc”. Nghóa naøy theá naøo? Noù chæ roõ phöôùc ñöùc höõu laäu laø ñieân ñaûo. Do tu phöôùc ñöùc naøy laø höõu laäu, neân Nhö Lai khoâng noùi laø tu phöôùc ñöùc. Laïi nöõa, tu phöôùc ñöùc aáy laø tu phöôùc ñöùc. Taïi sao vaäy? Neáu noù chaúng phaûi tu phöôùc ñöùc, thì Nhö Lai khoâng noùi laø caên baûn trí tueä. Do vaäy, tu phöôùc ñöùc töùc laø tu phöôùc ñöùc. Kinh noùi: “Tu-boà-ñeà! Thaày nghó sao? Coù theå duøng saéc thaân ñaày ñuû (hoaøn haûo) ñeå thaáy Phaät khoâng? Tu-boà-ñeà thöa: Baïch Theá Toân, khoâng! Khoâng theå thaáy Nhö Lai baèng saéc thaân ñaày ñuû. Vì sao? Vì Nhö Lai noùi saéc thaân ñaày ñuû, töùc chaúng phaûi saéc thaân ñaày ñuû, neân Nhö Lai môùi goïi laø saéc thaân ñaày ñuû. Phaät noùi: Naøy Tu-boà-ñeà! Thaày nghó sao? Coù theå thaáy ñöôïc Nhö Lai baèng caùc töôùng ñaày ñuû khoâng? Tu-boà-ñeà thöa: Baïch Theá Toân, khoâng! Khoâng theå thaáy Nhö Lai baèng caùc töôùng ñaày ñuû. Vì sao?

Vì Nhö Lai noùi, caùc töôùng ñaày ñuû, töùc chaúng phaûi töôùng ñaày ñuû, theá neân Nhö Lai môùi goïi laø caùc töôùng ñaày ñuû". Luaän raèng: Laïi coù ñieàu nghi: Neáu chö Phaät, nhôø phaùp Voâ vi, maø ñöôïc teân, thì taïi sao, chö Phaät thaønh töïu taùm möôi veû ñeïp, ba möôi hai töôùng toát, maø ñöôïc teân laø Phaät? Ñeå caét boû nghi naày, neân môùi noùi: "Khoâng theå duøng saéc thaân thaønh töïu, khoâng theå duøng caùc töôùng thaønh

SOÁ 1511 - LUAÄN KINH KIM CANG BAÙT NHAÕ BA LA MAÄT, Quyeån Haï 214

töïu maø thaáy ñöôïc Nhö Lai". Vaû laïi, saéc thaân, thì chæ goàm taùm möôi veû ñeïp, ba möôi hai töôùng toát. Nhö kinh noùi: "Vì sao? Nhö Lai noùi, saéc thaân ñaày ñuû, töùc chaúng phaûi saéc thaân ñaày ñuû, cho neân Nhö Lai môùi goïi laø saéc thaân ñaày ñuû". Vì sao? Vì Nhö Lai noùi, caùc töôùng ñaày ñuû, töùc chaúng phaûi ñaày ñuû, cho neân Nhö Lai môùi goïi laø caùc töôùng ñaày ñuû. Taïi sao noùi nhö vaäy? Keä noùi: Theå roát cuøng phaùp thaân, Chaúng phaûi thaân ñeïp ñeõ, Chaúng phaûi töôùng thaønh töïu, Chaúng phaûi phaùp thaân aáy. Khoâng lìa vôùi phaùp thaân, Hai kia ñeàu laø Phaät, Neân laïi noùi thaønh töïu, Cuõng khoâng hai vaø coù. Hai baøi keä naøy coù nghóa gì? Theå roát cuøng cuûa phaùp thaân, chaúng phaûi laø saéc thaân thaønh töïu, cuõng chaúng phaûi laø caùc töôùng thaønh töïu vì chuùng chaúng phaûi thaân aáy. Chaúng phaûi thaân aáy, nghóa laø chaúng phaûi töôùng cuûa phaùp thaân vaäy. Hai thöù naøy, ñeàu laø Phaät, töùc thaân Nhö Lai coù vaäy. Laø hai thöù gì? Moät laø saéc thaân thaønh töïu vaø hai laø caùc töôùng thaønh töïu. Hai phaùp naøy khoâng taùch rôøi khoûi phaùp thaân, cho neân thaân Nhö Lai coù thaønh töïu caùc veû ñeïp, vaø ñöôïc noùi coù. Taïi sao noùi coù? Nhö kinh ñaõ noùi: Saéc thaân thaønh töïu, caùc töôùng thaønh töïu laø vaäy. Keä cuõng noùi: Caû hai ñeàu laø Phaät. Cho neân, hai töôùng ñoù, cuõng ñöôïc noùi laø khoâng, vì ñaõ noùi chaúng phaûi thaân thaønh töïu, chaúng phaûi töôùng thaønh töïu. Nhöng cuõng coù theå noùi laø coù, vì ñaõ noùi saéc thaân thaønh töïu, caùc töôùng thaønh töïu. Keä noùi: Cuõng khoâng hai vaø coù. Taïi sao noùi nhö vaäy? Vì phaùp thaân voán laø khoâng, töùc theo nghóa naøy maø noùi. Saéc thaân thaønh töïu, caùc töôùng thaønh töïu cuûa Nhö Lai, vì chuùng khoâng taùch rôøi khoûi phaùp thaân neân noùi laø coù. Tuy nhieân phaùp thaân, thì khoâng theå noùi nhö vaäy ñöôïc, do phaùp thaân chaúng phaûi laø theå cuûa hai thöù töôùng kia. Kinh noùi: "Phaät daïy Tu-boà-ñeà! Thaày nghó sao? Thaày coù cho laø Nhö Lai nghó nhö vaày: Ta coù noùi phaùp khoâng? Naøy Tu-boà-ñeà! Thaày chôù nghó nhö vaäy. Vì sao? Neáu ai noùi Nhö Lai thuyeát noùi phaùp thì keû aáy laø cheâ bai Phaät, khoâng hieåu nhöõng gì Nhö lai thuyeát. Vì sao? Naøy Tu-boà-ñeà! Nhö Lai thuyeát phaùp, thuyeát phaùp aáy laø chaúng coù phaùp gì ñeå noùi, neân môùi goïi laø thuyeát phaùp.

SOÁ 1511 - LUAÄN KINH KIM CANG BAÙT NHAÕ BA LA MAÄT, Quyeån Haï 215

Luaän raèng: Laïi coù ñieàu nghi: Laø neáu khoâng theå thaáy Nhö Lai baèng saéc thaân cuï tuùc, thaønh töïu, neáu khoâng theå thaáy Nhö Lai baèng töôùng thaønh töïu, thì taïi sao noùi Nhö Lai noùi phaùp? Töø ñaây trôû xuoáng, vaên kinh taäp trung caét ñöùt nghi naày. Nhö kinh noùi: "Neáu ai noùi Nhö lai coù phaùp, thì keû aáy laø

cheâ bai Phaät, khoâng hieåu ñöôïc nhöõng gì Nhö Lai noùi". Nghóa naøy theá naøo? Keä noùi: Nhö Phaät phaùp cuõng vaäy, Phaùp noùi hai loaïi khaùc, Khoâng lìa nôi phaùp giôùi Thuyeát phaùp khoâng töï töôùng. Taïi sao noùi laëp laïi thuyeát phaùp, thuyeát phaùp aáy...? Keä noùi: Phaùp Phaät noùi, coù hai loaïi khaùc nhau. Hai thöù gì? 1. Nhöõng phaùp maø Phaät noùi. 2. Heát thaûy nhöõng yù nghóa. Taïi sao noùi: "Khoâng coù phaùp gì ñeå noùi, neân goïi laø thuyeát phaùp"? Keä noùi: Khoâng lìa nôi phaùp giôùi, thuyeát phaùp khoâng töï töôùng. Ñaây muoán chæ roõ nghóa gì? Laø muoán noùi phaùp maø Phaät thuyeát, aáy laø lìa Chaân phaùp giôùi, khoâng theå naém baét vaø thaáy töï töôùng cuûa noù. Kinh noùi: Khi aáy, Tueä Maïng Tu-boà-ñeà thöa Phaät: ÔÛ ñôøi vò lai, lieäu coù chuùng sinh nghe noùi phaùp naày, maø sinh loøng tin khoâng? Phaät baûo: Naøy Tu-boà-ñeà! Ñoù chaúng phaûi chuùng sinh, chaúng phaûi khoâng chuùng sinh. Taïi sao vaäy? Naøy Tu-boà-ñeà! Chuùng sanh, chuùng sanh aáy, Nhö Lai noùi chaúng phaûi laø chuùng sinh, ñoù goïi laø chuùng sinh. Luaän raèng: Laïi coù ñieàu nghi: Laø neáu baûo chö Phaät noùi, laø khoâng coù gì noùi, phaùp khoâng lìa khoûi phaùp thaân, cuõng nhö laø khoâng coù, thì ai coù theå tin ñöôïc phaùp giôùi saâu xa ñoù. Ñoaïn kinh vaên tieáp theo ñaây laø ñeå ñoaïn tröø nghi ôû treân. Keä noùi: Sôû-Naêng thuyeát ñeàu saâu, Khoâng phaûi khoâng ngöôøi tin, Khoâng chuùng sinh chuùng sinh, Chaúng Thaùnh, chaúng khoâng Thaùnh. Taïi sao noùi: "Naøy Tu-boà-ñeà! Chaúng phaûi chuùng sinh, chaúng phaûi khoâng chuùng sinh?" Keä noùi: Chaúng phaûi chuùng sinh chuùng sinh, chaúng phaûi Thaùnh, chaúng phaûi khoâng Thaùnh. Caâu naøy do nghóa gì? Neáu ai tin kinh naøy thì ngöôøi ñoù chaúng phaûi laø chuùng sinh. Chaúng phaûi chuùng sinh, nghóa laø chaúng phaûi khoâng coù Thaùnh theå. Chaúng phaûi khoâng coù Thaùnh theå laø chaúng phaûi theå phaøm phu.

SOÁ 1511 - LUAÄN KINH KIM CANG BAÙT NHAÕ BA LA MAÄT, Quyeån Haï 216

Chaúng phaûi khoâng chuùng sinh, laø do coù Thaùnh theå. Ngöôøi ñoù chaúng phaûi laø chuùng sinh phaøm phu, chaúng phaûi khoâng laø chuùng sinh Thaùnh theå. Nhö kinh noùi: "Taïi sao? Naøy Tu-boà-ñeà! Chuùng sinh, chuùng sinh aáy, Nhö Lai noùi chaúng phaûi chuùng sinh, aáy môùi goïi laø chuùng sinh". Caâu "Nhö Lai noùi: Chaúng phaûi chuùng sinh", laø chaúng phaûi chuùng sinh phaøm phu. Do vaäy neân môùi noùi chuùng sinh, chuùng sinh. Vì chuùng sinh Thaùnh nhaân, cho neân môùi noùi chaúng phaûi chuùng sinh. Kinh noùi: Phaät daïy: Naøy Tu-boà-ñeà! Thaày nghó sao? Nhö Lai ñöôïc Voâ thöôïng Chaùnh ñaúng Chaùnh giaùc chaêng? Tu-boà-ñeà thöa: Baïch Theá Toân, khoâng! Khoâng coù moät chuùt phaùp naøo ñeå Nhö Lai ñöôïc Voâ Thöôïng Chaùnh Ñaúng Chaùnh Giaùc. Phaät noùi: Ñuùng vaäy, ñuùng vaäy! Naøy Tu-boà-ñeà! Ñoái vôùi Voâ thöôïng Chaùnh ñaúng Chaùnh giaùc, Ta khoâng coù phaùp naøo ñeå ñöôïc, duø laø chuùt ít, môùi goïi laø Voâ thöôïng Chaùnh ñaúng Chaùnh giaùc. Phaùp naøy bình ñaúng, khoâng cao thaáp, môùi goïi laø Voâ thöôïng Chaùnh ñaúng Chaùnh giaùc. Do khoâng ngaõ, khoâng nhaân, khoâng chuùng sinh, khoâng thoï giaû, môùi ñöôïc bình ñaúng Voâ thöôïng Chaùnh ñaúng Chaùnh giaùc. Heát thaûy phaùp thieän, ñeàu ñöôïc Voâ thöôïng Chaùnh ñaúng Chaùnh giaùc. Naøy Tu-boà-ñeà! Noùi phaùp thieän, thì phaùp thieän ñoù, Nhö Lai noùi chaúng phaûi laø

phaùp thieän, aáy môùi goïi laø phaùp thieän. Luaän raèng: Laïi coù ñieàu nghi, laø: Neáu Nhö Lai khoâng ñöôïc moät phaùp naøo, goïi laø Voâ thöôïng Chaùnh ñaúng Chaùnh giaùc thì theá naøo lìa nhöõng chöùng ñaéc tröôùc ñoù chuyeån daàn ñeå ñöôïc Voâ thöôïng Chaùnh ñaúng Chaùnh giaùc? Ñoaïn kinh vaên sau seõ deïp boû nghi ñoù, chæ roõ chaúng phaûi phaùp chöùng ñaéc môùi goïi laø ñaéc Voâ thöôïng Chaùnh ñaúng Chaùnh giaùc. Nghóa naøy theá naøo? Keä noùi: Khoâng coù phaùp nhoû naøo, Bieát Boà-ñeà voâ thöôïng, Phaùp giôùi khoâng theâm bôùt, Töï töôùng toaøn bình ñaúng. Coù phöông tieän voâ thöôïng, Lìa heát phaùp höõu laäu, Neân chaúng phaûi phaùp tònh, Töùc laø phaùp thanh tònh. Baøi keä naøy noùi roõ nghóa gì? Noùi quaû Boà-ñeà kia khoâng coù moät phaùp



naøo, coù theå chöùng, môùi goïi laø Voâ thöôïng Chaùnh ñaúng Chaùnh giaùc. Nhö kinh noùi: “Theá Toân khoâng coù moät chuùt phaùp naøo ñeå Nhö Lai ñöôïc phaùp Voâ thöôïng Chaùnh ñaúng Chaùnh giaùc”. Ñieàu ñoù coù nghóa gì? Keä noùi: Phaùp giôùi khoâng theâm bôùt. Khoâng theâm bôùt laø phaùp ñoù bình ñaúng, neân goïi laø Voâ thöôïng, vì khoâng coøn gì cao hôn noù nöõa. Nhö kinh noùi: “Laïi nöõa, Tu-boà-ñeà! Phaùp ñoù bình ñaúng, khoâng cao thaáp, neân goïi laø Voâ thöôïng Chaùnh ñaúng Chaùnh giaùc”. Hôn nöõa, chö Phaät, Nhö Lai, phaùp thaân thanh tònh, bình ñaúng, khoâng sai khaùc, khoâng coøn ai vöôït hôn chö Phaät, cho neân goïi laø voâ thöôïng. Nhö kinh noùi: Do khoâng chuùng sinh, khoâng nhaân, khoâng thoï giaû, neân ñöôïc bình ñaúng Voâ thöôïng Chaùnh ñaúng Chaùnh giaùc. Vaû laïi, phaùp ñoù laø voâ ngaõ, töï theå chaân thaät, khoâng coøn ai treân noù, neân goïi laø Voâ thöôïng Chaùnh ñaúng Chaùnh giaùc. Laïi nöõa, phaùp ñoù coù phöông tieän voâ thöôïng ñaày ñuû heát phaùp thieän, neân goïi laø Voâ thöôïng Chaùnh ñaúng Chaùnh giaùc. Coøn caùc Boà-ñeà khaùc, thì phaùp thieän khoâng ñöôïc ñaày ñuû, laïi khoâng coù phöông tieän voâ thöôïng. Nhö kinh noùi: Heát thaûy phaùp thieän, ñeàu ñöôïc Voâ thöôïng Chaùnh ñaúng Chaùnh giaùc. Naày, Tu-boà-ñeà! Phaùp thieän ñaõ noùi, thì phaùp thieän ñoù, Nhö Lai noùi chaúng phaûi laø phaùp thieän, neân môùi goïi laø phaùp thieän. Taïi sao noùi nhö vaäy? - Keä noùi: Ñaõ lìa heát phaùp höõu laäu, cho neân laäu kia chaúng phaûi laø phaùp tònh töùc laø phaùp thanh tònh. Nghóa naøy laø gì? Phaùp ñoù, khoâng coù phaùp höõu laäu, neân goïi laø chaúng phaûi phaùp thieän. Do khoâng phaùp höõu laäu, neân goïi laø phaùp thieän, vì quyeát ñònh cho phaùp thieän voâ laäu. Kinh noùi: Naøy Tu-boà-ñeà! Nhöõng ñoáng baûy baùu, lôùn baèng heát thaûy nuùi chuùa Tu-di coù trong ba ngaøn ñaïi thieân theá giôùi, neáu coù ai ñem ra boá thí, nhöng neáu coù ngöôøi thoï trì, ñoïc tuïng, giaûng noùi kinh Baùt-nhaõ Ba-la-maät naøy, cho ñeán chæ boán caâu keä, thì phöôùc boá thí tröôùc, khoâng baèng phöôùc thoï trì kinh naøy, duø moät phaàn traêm, moät phaàn ngaøn, moät phaàn traêm ngaøn, vaïn cuõng khoâng ñöôïc. Khoâng ñöôïc moät phaàn Ca La, khoâng ñöôïc moät chuùt soá phaàn, khoâng ñöôïc chuùt nhoû cuûa Öu Ba Ni Sa Ñaø, cho ñeán toaùn soá thí duï cuõng khoâng baèng moät chuùt naøo... Luaän raèng: Laïi coù ñieàu nghi: Laø neáu ñaày ñuû heát phaùp thieän ñöôïc Voâ thöôïng Chaùnh ñaúng Chaùnh giaùc thì phaùp ñöôïc noùi kia, khoâng coù khaû naêng ñöôïc ñaïi Boà-ñeà. Vì sao? Do

phaùp ñöôïc noùi laø phaùp voâ kí. Ñeå caét ñöùt nghi naøy, neân noùi laïi laàn nöõa, thí duï veà phöôùc vöôït böïc. Ñieàu ñoù laøm roõ nghóa gì? Keä noùi: Duø noùi phaùp voâ kí,

SOÁ 1511 - LUAÄN KINH KIM CANG BAÙT NHAÕ BA LA MAÄT, Quyeån Haï 218

Maø noùi nhaân Boà-ñeà, Theá neân moät phaùp baùu, Baùu hôn moïi chaâu baùu. Baøi keä naøy coù nghóa gì? Duø coù baûo nhöõng phaùp ñöôïc noùi laø voâ kí, nhöng noù vaãn coù khaû naêng, khieán ngöôøi ta ñaït ñaïi Boà-ñeà. Taïi sao? Do taùch lìa khoûi nhöõng phaùp ñöôïc noùi naøy thì khoâng theå ñöôïc ñaïi Boà-ñeà. Töø yù nghóa ñoù, maø phaùp naøy coù khaû naêng laøm nhaân cho Boà-ñeà. Laïi nöõa, noùi voâ kí laø khoâng ñuùng. Taïi sao? Phaùp cuûa oâng môùi laø voâ kí, coøn phaùp cuûa toâi laø kí. Keä noùi: Theá neân noù laø moät phaùp baùu, baùu hôn moïi chaâu baùu. Do vaäy, phaùp ñöôïc noùi naøy, quí baùu vöôït hôn caû chaâu baùu nhö nuùi Tu-di ñeán A-taêng-kì laàn. Nhö kinh noùi: “Neáu coù ngöôøi thoï trì, ñoïc tuïng, giaûng noùi kinh Baùt- nhaõ Ba-la-maät naøy, duø chæ boán caâu keä thì phöôùc boá thí kia, khoâng baèng moät phaàn traêm phöôùc trì kinh naøy v.v…” Ñaây chæ roõ nghóa gì? Keä noùi: Soá, löïc, khoâng gioáng hôn, Khoâng gioáng nhaân cuõng vaäy, Heát thaûy phaùp theá gian, Khoâng theå laøm thí duï. ÔÛ ñaây baøi keä muoán noùi nghóa gì? Noù chæ roõ phöôùc thoï trì kinh naøy, vöôït hôn phöôùc boá thí tröôùc. Theá naøo laø vöôït hôn? Moät laø soá vöôït hôn, hai laø löïc vöôït hôn, ba laø vöôït hôn veà baát töông tôï (khoâng coù caùi gì gioáng nhö noù), boán laø vöôït hôn veà nhaân. Theá neân keä noùi: Heát thaûy caùc phaùp theá gian, khoâng theå laáy laøm thí duï ñöôïc; cho neân noù vöôït hôn veà soá. Nhö kinh noùi: “Khoâng ñöôïc moät phaàn traêm, cho ñeán tính toaùn thí duï cuõng khoâng baèng ñöôïc;. Do soá laø voâ haïn roài, neân noù thaâu goàm moïi tính ñeám… - Vöôït hôn veà söùc, laø nhö kinh noùi: “khoâng baèng moät phaàn Ca La. - Vöôït hôn, vì khoâng coù caùi gì töông töï nhö noù, laø phöôùc ñöùc naøy, khoâng coù phöôùc naøo gioáng noù, vì phöôùc naøy khoâng theå ñeám ñöôïc. Nhö kinh noùi: Tính ñeám khoâng theå naøo theo kòp noåi. - Vöôït veà nhaân, laø nhaân quaû khoâng töông tôï; vì nhaân quaû naøy, vöôït hôn nhaân quaû kia. Nhö kinh noùi: “Cho ñeán khoâng baèng moät phaàn Öu Ba Ni Sa Ñaø. Phaùp naøy laø toái thaéng, khoâng coù phaùp naøo ôû ñôøi maø thí duï cho noù ñöôïc”. Keä noùi: Heát thaûy phaùp theá gian, khoâng theå laáy laøm thí duï ñöôïc. So vôùi noù thì moïi phöôùc kia, quaù nhoû nhoi. Do vaäy, neân khoâng coù phaùp naøo thí duï cho noù ñöôïc. Kinh noùi: Naøy Tu-boà-ñeà! Thaày nghó sao? Thaày coù cho laø Nhö Lai

SOÁ 1511 - LUAÄN KINH KIM CANG BAÙT NHAÕ BA LA MAÄT, Quyeån Haï 219

nghó nhö vaày: Ta ñoä chuùng sinh, chaêng? Thaày chôù nhìn thaáy nhö vaäy. Taïi sao? Vì thaät ra khoâng coù chuùng sinh naøo Nhö Lai ñoä caû. Phaät noùi: Naøy Tu-boà-ñeà! Neáu Nhö Lai thaät söï coù ñoä chuùng sinh, thì Nhö Lai coù caùc töôùng ngaõ, nhaân, chuùng sinh, thoï giaû. Naøy Tu-boà-ñeà! Nhö Lai noùi coù ngaõ töùc chaúng phaûi coù ngaõ; nhöng keû phaøm phu mao ñaïo sinh (phaøm phu ngu si) cho laø coù ngaõ. Naøy Tu-boà-ñeà! Phaøm phu mao ñaïo sinh, Nhö Lai noùi chaúng phaûi laø sinh. Cho neân noùi laø phaøm phu ngu mao ñaïo sinh. Luaän raèng: Laïi coù

ñieàu nghi: Laø neáu phaùp naøy coù töôùng bình ñaúng, khoâng cao thaáp thì taïi sao, Nhö Lai goïi laø ñoä chuùng sinh? Ñoaïn kinh sau naøy laø ñeå caét boû nghi ñoù. Nghi naøo phaûi caét boû? Keä noùi: Phaùp giôùi chaân bình ñaúng, Phaät khoâng ñoä chuùng sinh, Vì danh cuøng aám kia, Khoâng lìa ngoaøi phaùp giôùi. Baøi keä naøy coù nghóa gì? Chuùng sinh cöù ñem giaû danh hôïp cuøng naêm aám. Danh aáy vaø aám, khoâng lìa phaùp giôùi. Keä noùi: Khoâng lìa phaùp giôùi. Phaùp giôùi aáy khoâng heà sai khaùc neân Keä noùi: Bình ñaúng chaân phaùp giôùi. Do vaäy, Nhö Lai khoâng ñoä moät chuùng sinh naøo. Keä noùi: Phaät khoâng ñoä chuùng sinh. Nhö kinh noùi: "Taïi sao? Vì khoâng coù chuùng sinh naøo maø Phaät ñoä". Phaät noùi: Naøy, Tu-boà-ñeà! Neáu thaät coù chuùng sinh maø Nhö Lai ñoä thì Nhö Lai coù caùc töôùng ngaõ, nhaân, chuùng sinh, thoï giaû. Ñieàu naày laøm saùng toû nghóa gì? Keä noùi: Chaáp ta ñoä laø laàm, Do giöõ laáy phaùp aáy, Chaáp, cho ñoä chuùng sinh, Khoâng chaáp-chaáp neân bieát. Baøi keä naøy coù nghóa gì? Neáu Nhö Lai coù taâm nhö vaày: "Trong naêm aám, coù chuùng sinh ñaùng ñoä", thì ñoù laø loãi chaáp töôùng, vì ñaõ ñaém chaáp vaøo phaùp ñoù. Keä noùi: Chaáp raèng ta ñoä, laø moät loãi laàm, laø vì cöù chaáp giöõ phaùp ñoù, chaáp trong naêm aám coù chuùng sinh, roài chaáp giöõ chuùng sinh ñeå maø ñoä, khieán hoï ñöôïc giaûi thoaùt. Coù töôùng laø nhö vaäy. Nhö Kinh laïi noùi: "Naøy Tu-boà-ñeà! Nhö Lai noùi coù ngaõ, töùc chaúng phaûi coù ngaõ, nhöng keû phaøm phu cho laø coù ngaõ". Nghóa naøy laø gì? Keä noùi: "Khoâng chaáp chaáp, neân bieát. Ñieàu naøy do nghóa gì? Do noù khoâng coù thaät nghóa, vì vaäy khoâng neân giöõ laáy noù. Noùi khoâng chaáp, nhöng caùc phaøm phu laïi chaáp. Cho neân noùi khoâng chaáp, chaáp. "Laïi nöõa, Tu-boà-ñeà!

SOÁ 1511 - LUAÄN KINH KIM CANG BAÙT NHAÕ BA LA MAÄT, Quyeån Haï 220

Phaøm phu mao ñaïo sinh aáy, Nhö Lai noùi khoâng phaûi sinh". Do khoâng phaùt sinh phaùp Thaùnh nhaân, neân noùi chaúng phaûi sinh. Kinh noùi: Tu-boà-ñeà! Thaày nghó sao? Coù theå duøng töôùng thaønh töïu ñeå thaáy Nhö Lai khoâng? Tu-boà-ñeà thöa: Nhö con hieåu nghóa Nhö Lai ñaõ noùi, thì khoâng theå laáy töôùng thaønh töïu ñeå thaáy Nhö Lai. Phaät noùi: Ñuùng vaäy, ñuùng vaäy! Naøy Tu-boà-ñeà! Khoâng theå laáy töôùng thaønh töïu ñeå troâng thaáy Nhö Lai. Phaät noùi: Naøy Tu-boà-ñeà! Neáu laáy töôùng thaønh töïu ñeå thaáy Nhö Lai, thì Chuyeån Luaân Thaùnh Vöông phaûi laø Nhö Lai. Thaønh thöû, khoâng theå laáy töôùng thaønh töïu maø thaáy Nhö Lai ñöôïc. Luaän raèng: Laïi coù ñieàu nghi: Duø khoâng theå laáy töôùng thaønh töïu ñeå thaáy Nhö Lai, do noù khoâng phaûi theå Nhö Lai, vì Nhö lai laáy phaùp thaân Nhö Lai laøm theå, nhö ng phaùp thaân Nhö Lai thì phaûi laáy töôùng thaønh töïu ñeå bieát. Bieát ñöôïc phaùp thaân Nhö Lai laø töôùng phöôùc thaønh töïu. Ñoaïn kinh vaên naøy nhaèm caét boû nghi. Caét boû nghi ra sao? Keä noùi: Chaúng phaûi töôùng saéc thaân, Ñeå so, bieát Nhö Lai, Chö Phaät chæ phaùp thaân, Chuyeån Luaân vöông chaúng (phaûi) Phaät. Baøi keä naøy coù nghóa gì? Coù ngöôøi noùi: Phöôùc ñöùc thaønh töïu ñoù laø quaû baùo cuûa töôùng. Do töôùng thaønh töïu ñoù, cho ta bieát theá maïnh cuûa phöôùc ñöùc, seõ ñem laïi quaû ñaïi Boà-ñeà. Vaø nhö theá, thì Nhö Lai ñaõ nhôø töôùng thaønh töïu, maø ñöôïc Voâ thöôïng Chaùnh ñaúng Chaùnh giaùc. Ñeå ngaên chaän yù ñoù, kinh noùi: Neáu duøng

töôùng thaønh töïu, ñeå thaáy Nhö Lai, thì Chuyeån luaân Thaùnh vöông ñuùng laø Nhö Lai. Do vaäy, khoâng neân thaáy Nhö Lai baèng töôùng thaønh töïu. Ñaáy laø nghóa gì? Keä noùi: Khoâng quaû baùo töôùng ñeïp, Nöông phöôùc ñöùc thaønh töïu, Ñaït ñöôïc chaân phaùp thaân, Neân phöông tieän, dò töôùng. Baøi keä naøy coù yù gì? Phaùp thaân, laø thaân trí töôùng. Phöôùc ñöùc laø thaân dò töôùng. Kinh noùi: Baáy giôø Ñöùc Theá Toân noùi keä: Neáu duøng saéc thaáy Ta, Duøng aâm thanh tìm Ta, Ngöôøi aáy haønh taø ñaïo,

SOÁ 1511 - LUAÄN KINH KIM CANG BAÙT NHAÕ BA LA MAÄT, Quyeån Haï 221

Khoâng theå thaáy Nhö Lai. Dieäu theå cuûa Nhö Lai, Töùc Phaùp thaân chö Phaät, Theå Phaùp, khoâng theå thaáy, Thöùc khoâng theå nhaän bieát. Luaän raèng: Hai baøi keä naøy coù nghóa gì? Keä noùi: Chæ thaáy saéc, nghe tieáng, Ngöôøi aáy khoâng bieát Phaät, Vì phaùp thaân chaân nhö, Khoâng phaûi caûnh cuûa thöùc. Baøi keä naøy coù nghóa gì? Phaùp thaân Nhö Lai khoâng neân thaáy nghe nhö vaäy. Khoâng neân thaáy nghe nhö vaäy, nghóa laø khoâng neân duøng saéc, tieáng ñeå thaáy nghe nhö theá. Nhöõng ai khoâng coù khaû naêng thaáy? Laø haïng phaøm phu khoâng thaáy ñöôïc. Keä noùi: Chæ thaáy saéc, nghe tieáng, ngöôøi aáy khoâng bieát Phaät. Nhö kinh noùi: Ñoù laø ngöôøi tu taø ñaïo, khoâng theå thaáy ñöôïc Nhö Lai. - Ngöôøi aáy laø haøng phaøm phu, khoâng coù khaû naêng thaáy phaùp thaân chaân nhö. Nhö kinh noùi: “Dieäu theå cuûa Nhö Lai, töùc phaùp thaân chö Phaät. Phaùp theå khoâng thaáy ñöôïc, thöùc cuõng khoâng khaû naêng bieát”. Kinh noùi: Naøy Tu-boà-ñeà! Thaày nghó sao? Nhö Lai coù theå duøng töôùng thaønh töïu, ñeå ñöôïc Voâ thöôïng Chaùnh ñaúng Chaùnh giaùc chaêng? Naøy, Tu-boà-ñeà! Thaày chôù coù nghó laø Nhö Lai duøng töôùng thaønh töïu, maø ñöôïc Voâ thöôïng Chaùnh ñaúng Chaùnh giaùc. - Naøy Tu-boà-ñeà! Neáu thaày nghó, Boà-taùt phaùt taâm Voâ thöôïng Chaùnh ñaúng Chaùnh giaùc, noùi caùc phaùp laø töôùng ñoaïn dieät. Tu-boà-ñeà! Thaày chôù coù nghó nhö vaäy. Taïi sao? Vì Boà-taùt phaùt taâm Voâ thöôïng Chaùnh ñaúng Chaùnh giaùc, khoâng noùi caùc phaùp coù töôùng ñoaïn dieät. Naøy, Tu-boà-ñeà! Neáu coù thieän nam thieän nöõ naøo, laáy baûy baùu coù ñaày aép trong soá theá giôùi nhieàu nhö caùt soâng Haèng, ñem boá thí nhöng neáu coù Boà-taùt bieát caû thaûy phaùp laø voâ ngaõ, chöùng Voâ sinh phaùp nhaãn thì coâng ñöùc naøy, vöôït coâng ñöùc boá thí kia. Naøy Tu-boà-ñeà! Vì caùc Boà-taùt khoâng giöõ laáy phöôùc ñöùc, maø coù keát quaû nhö theá. Tu-boà-ñeà baïch Phaät: Thöa Theá Toân! Vì sao Boà-taùt khoâng chaáp phöôùc ñöùc?

SOÁ 1511 - LUAÄN KINH KIM CANG BAÙT NHAÕ BA LA MAÄT, Quyeån Haï 222

Phaät noùi: “Naøy Tu-boà-ñeà! Boà-taùt nhaän phöôùc ñöùc maø khoâng chaáp giöõ phöôùc ñöùc. Theá neân noùi Boà-taùt thoï nhaän phöôùc ñöùc”. Luaän raèng: Coù keû khôûi taâm nhö vaày: Neáu khoâng nöông töïa vaøo phöôùc ñöùc, ñeå ñöôïc ñaïi Boà-ñeà, thì caùc ñaïi Boà-taùt aét seõ maát phöôùc ñöùc, maát quaû baùo. Ñoaïn vaên kinh sau naøy nhaèm ñoaïn tröø nghi ñoù. Ñoaïn tröø nhö theá naøo? Keä noùi: Khoâng toån nhaân coâng ñöùc, Vaø quaû baùo toát kia, Ñöôïc thaéng nhaãn khoâng maát, Do ñöôïc quaû voâ caáu. Neâu töôùng thaéng phöôùc ñöùc, Cho neân noùi thí

duï, Laø phöôùc ñöùc khoâng baùo, Nhö vaäy nhaän, khoâng chaáp. Baøi keä naøy, coù nghóa gì? Duø khoâng döïa vaøo phöôùc ñöùc ñeå ñöôïc Boà-ñeà Chaân Nhö, nhöng khoâng maát phöôùc ñöùc vaø quaû baùo. Taïi sao? AÁy laø do thaønh töïu ñöôïc trí tueä trang nghieâm vaø coâng ñöùc trang nghieâm. Taïi sao coøn noùi laïi veà thí duï, nöông vaøo coâng ñöùc? Keä noùi: Ñöôïc thaéng nhaãn khoâng maát, bôûi ñöôïc quaû voâ caáu. Nghóa naøy laø gì? Coù ngöôøi khôûi taâm nhö vaày: Caùc ñaïi Boà-taùt ñöôïc Voâ sinh Phaùp nhaãn, laø do coù trí tueä xuaát theá gian, maø khoâng maøng tôùi phöôùc ñöùc vaø quaû baùo. Ñeå ngaên chaän yù ñoù, vaø chæ roõ khoâng maát phöôùc ñöùc, laïi coøn ñöôïc coâng ñöùc thanh tònh thuø thaéng nöõa, cho neân khoâng maát. Nhö kinh noùi: “Taïi sao ? Vì Boà-taùt phaùt taâm Voâ thöôïng Chaùnh ñaúng Chaùnh giaùc, khoâng noùi caùc phaùp coù töôùng ñoaïn dieät” Neáu laïi coù Boà-taùt, hieåu bieát caû thaûy phaùp laø voâ ngaõ, ñaït ñöôïc Voâ sinh Phaùp nhaãn, coù ñöôïc hai thöù voâ ngaõ, khoâng sinh hai thöù töôùng voâ ngaõ, thì ñöôïc thoï nhaän maø khoâng chaáp giöõ. Nhö kinh noùi: “Phaät baûo, naøy Tu-boà-ñeà! Boà-taùt thoï nhaän phöôùc, nhöng khoâng chaáp vaøo noù. Cho neân noùi Boà-taùt nhaän laáy phöôùc ñöùc”. Taïi sao Boà-taùt nhaän phöôùc ñöùc, nhöng khoâng chaáp vaøo noù? Keä noùi: Phöôùc ñöùc laø khoâng quaû baùo, nhö vaäy nhaän maø khoâng chaáp. Nhö vaäy nghóa naøy theá naøo? Chaáp giöõ phöôùc ñöùc ñoù, thì chæ ñöôïc quaû baùo höõu laäu. Vì laø quaû baùo höõu laäu, cho neân phöôùc ñöùc ñoù ñaùng bò quôû traùch maø cöù giöõ laáy, neân goïi laø chaáp tröôùc; laøm vaäy laø traùi ñaïo. Phöôùc ñöùc naøy khoâng baùo. Khoâng baùo laø khoâng coù quaû baùo höõu laäu. Do vaäy, nhaän phöôùc ñöùc ñoù, chöù khoâng neân chaáp tröôùc.

SOÁ 1511 - LUAÄN KINH KIM CANG BAÙT NHAÕ BA LA MAÄT, Quyeån Haï 223

Kinh noùi: “Naøy Tu-boà-ñeà! Neáu coù ai noùi: Nhö Lai laø ñi laïi laø ñöùng, ngoài, naèm thì keû ñoù, khoâng hieåu nhöõng nghóa Ta ñaõ noùi. Taïi sao? Vì Nhö Lai laø khoâng ñi veà ñaâu, khoâng töø ñaâu maø ñeán neân môùi goïi laø Nhö Lai. Luaän raèng: Neáu caùc Boà-taùt khoâng nhaän quaû baùo, thì laøm theá naøo chuùng sinh thoï duïng ñöôïc phöôùc ñöùc cuûa caùc Boà-taùt? Keä noùi: Phöôùc ñöùc naøy öùng baùo, Ñeå hoùa ñoä chuùng sinh, Nghieäp töï nhieân nhö vaäy, Chö Phaät hieän möôøi phöông. Baøi keä naøy, coù nghóa gì? AÁy laø neâu roõ söï höõu duïng cuûa hoùa thaân chö Phaät. Phaùp thaân chö Phaät thì khoâng tôùi lui, qua laïi. Neân Keä noùi: Nghieäp töï nhieân nhö vaäy. Chö Phaät hieän möôøi phöông. Ñaáy laïi coù nghóa gì? Keä noùi: Phaät hoùa thaân tôùi lui, Nhö Lai luoân baát ñoäng, ÔÛ nôi phaùp giôùi aáy, Chaúng moät, cuõng chaúng khaùc. ÔÛ ñaây chæ roõ nghóa khoâng ñi, khoâng laïi. Nhö kinh noùi: “Nhö Lai laø gì? Laø khoâng töø ñaâu tôùi, khoâng ñi veà ñaâu”. Nghóa naøy theá naøo? Neáu Nhö Lai laø coù tôùi, lui, sai, khaùc; thì khoâng noùi ngaøi laø thöôøng truï ñöôïc. Thöôøng truï laø khoâng bieán ñoåi, khoâng khaùc. Kinh noùi: Naøy Tu-boà-ñeà! Neáu coù thieän nam thieän nöõ, laáy buïi li ti (vi traàn) cuûa ba ngaøn ñaïi thieân theá giôùi, roài laïi laáy theá giôùi nhö buïi li ti chöøng aáy maø nghieàn naùt, laøm A-taêng-kì buïi li ti. Naøy Tu-boà-ñeà! Thaày nghó sao? Soá buïi li ti ñoù coù nhieàu khoâng? Tu-boà-ñeà thöa: Soá buïi li ti ñoù raát nhieàu, baïch Theá Toân! Taïi sao? Vì buïi li ti ñoù, neáu coù thöïc, thì Phaät ñaõ khoâng noùi laø buïi li ti.

Taïi sao? Vì Phaät noùi buïi li ti, töùc chaúng phaûi laø buïi li ti. Cho neân Phaät môùi noùi laø buïi li ti. Theá Toân, Nhö Lai noùi ba ngaøn ñaïi thieân theá giôùi, töùc chaúng phaûi theá giôùi, neân Phaät môùi noùi ba ngaøn ñaïi thieân theá giôùi. Taïi sao? Neáu theá giôùi coù thaät, thì laø töôùng moät-hôïp. Nhö Lai noùi töôùng moät-hôïp, töùc chaúng phaûi laø töôùng moät-hôïp cho neân Phaät noùi laø töôùng moät-hôïp. Phaät noùi: Naøy Tu-boà-ñeà! Töôùng moät-hôïp thì khoâng theå noùi, nhöng keû phaøm phu thì tham chaáp giöõ vaøo söï ñoù. Taïi sao? Naøy Tu-boà-ñeà! Neáu coù ai cho laø Phaät noùi ngaõ kieán, nhaân kieán, chuùng sinh kieán, thoï giaû kieán... thì naøy, Tu-boà-ñeà! Thaày nghóa sao? Nhöõng gì keû aáy noùi lôøi ñuùng ñaén khoâng? Tu-boà-ñeà thöa: Baïch Theá Toân, noùi khoâng ñuùng! Vì sao? Vì Nhö

SOÁ 1511 - LUAÄN KINH KIM CANG BAÙT NHAÕ BA LA MAÄT, Quyeån Haï 224

Lai noùi ngaõ kieán, nhaân kieán, chuùng sinh kieán, thoï giaû kieán töùc chaúng phaûi ngaõ kieán, nhaân kieán, chuùng sinh kieán, thoï giaû kieán, cho neân môùi goïi laø ngaõ kieán, nhaân kieán, chuùng sinh kieán, thoï giaû kieán. Naøy Tu-boà-ñeà! Boà-taùt phaùt taâm Voâ thöôïng Chaùnh ñaúng Chaùnh giaùc, ñoái vôùi moïi phaùp, neân bieát nhö theá, thaáy roõ nhö theá, tin nhö theá, khoâng truï töôùng phaùp nhö theá. Taïi sao? Naøy Tu-boà-ñeà! Noùi töôùng phaùp, thì töôùng phaùp aáy, Nhö Lai noùi chaúng phaûi töôùng phaùp; neân môùi goïi laø töôùng phaùp. Naøy Tu-boà-ñeà! Neáu coù ñaïi Boà-taùt, ñem baûy baùu, ñaày khaép theá giôùi voâ löôïng A-taêng-kì ñeå boá thí; nhöng neáu coù thieän nam thieän nöõ naøo, phaùt taâm Boà-ñeà, thoï trì, ñoïc tuïng, noùi cho keû khaùc bieát kinh Baùt-nhaõ Ba-la-maät, cho ñeán chæ boán caâu keä, thì phöôùc naøy hôn phöôùc boá thí kia ñeán voâ löôïng A-taêng-kì. Theá naøo laø noùi cho keû khaùc, maø khoâng goïi laø noùi, aáy môùi goïi laø noùi? Luaän raèng: Thí duï nghieàn naùt vi traàn ñoù, nhaèm laøm saùng toû nghóa gì? Keä noùi: Theá giôùi thaønh vi traàn, Duï naøy chæ nghóa kia, Vi traàn naùt nhö boät, Chæ roõ phieàn naõo döùt. Baøi keä naøy coù nghóa gì? Keä noùi: Trong phaùp giôùi naøy chaúng phaûi moät, cuõng chaúng phaûi khaùc. Chö Phaät, Nhö Lai ôû trong phaùp giôùi Chaân nhö, chaúng phaûi moät truï xöù, cuõng chaúng phaûi khaùc truï xöù. Vì chæ nghóa naøy. Neân noùi thí duï veà theá giôùi bò nghieàn naùt thaønh buïi li ti, Thí duï naøy noùi leân yù gì? Keä noùi: "Buïi li ti nghieàn mòn nhö vaäy, laø chæ heát saïch phieàn naõo". Ñaây thí duï, khoâng phaûi noùi buïi li ti taäp hôïp laïi, chæ roõ thí duï veà "khoâng phaûi moät", Nghóa aáy ra sao? Keä noùi: Khoâng tuï taäp maø taäp Duï cho chaúng chæ moät Chaúng phaûi choå tuï taäp Duï cho chaúng phaûi khaùc. Baøi keä naøy coù nghóa gì? Nhö vi traàn nghieàn mòn chaúng phaûi coù ôû moät choã, do khoâng coù vaät tuï taäp; cuõng khoâng truï choã khaùc nhau, vì tuï taäp buïi li ti khaùc nhau laø chuyeän khoâng theå ñöôïc, laø do khaùc nhau, khoâng truï laïi. Nhö vaäy chö Phaät, Nhö Lai xa lìa phieàn naõo chöôùng ngaïi, truï trong phaùp giôùi, chaúng phaûi moät choã, cuõng chaúng phaûi khaùc choã. Nhö theá, töôûng hôïp moät cuûa ba ngaøn theá giôùi, duï cho, khoâng phaûi laø tuï taäp. Ñaây do nghóa gì?

SOÁ 1511 - LUAÄN KINH KIM CANG BAÙT NHAÕ BA LA MAÄT, Quyeån Haï 225

Nhö kinh noùi: Nhö Lai noùi: Töôùng moät-hôïp, töùc chaúng phaûi laø töôùng moät-hôïp, neân Nhö Lai môùi noùi laø töôùng moät-hôïp. Neáu thaät söï coù moät hình thöùc tuï taäp, thì Nhö Lai khoâng noùi vi traàn tuï taäp. Nhö vaäy, neáu coù thaät moät theá giôùi thì Nhö Lai khoâng noùi ba ngaøn ñaïi thieân theá giôùi. Nhö kinh noùi: Neáu theá giôùi laø thaät coù, ñoù thì laø töôùng moät-hôïp. Chæ nhöõng keû phaøm phu ham vöôùng maéc vaøo töôùng aáy. Do söï tuï taäp kia, khoâng coù moät hình thöùc naøo ñeå giöõ laáy, noù laø giaû doái, phaân bieät; cho neân phaøm phu môùi giöõ laáy sai laàm. Neáu coù caùi thaät ñoù, thì chæ chaùnh kieán môùi bieát söï sai laàm kia. Taïi sao phaøm phu voâ côù giöõ laáy moät vaät khoâng coù? Nhö kinh noùi: “Phaät daïy Tu-boà-ñeà: Töôùng moät-hôïp laø ñieàu khoâng theå noùi, maø nhöõng keû phaøm phu thì tham chaáp vaøo söï nhö vaäy v.v...” Ñaây nhaèm chæ roõ nghóa gì? Keä noùi: Chæ tuøy theo aâm thanh, Phaøm phu chaáp ñieân ñaûo, Chaúng phaûi hai “khoâng” laø ñaéc ñaïo Phaûi xa lìa ngaõ-chaáp. Nhö kinh noùi: “Taïi sao? Naøy Tu-boà-ñeà! Neáu coù ai noùi: Phaät noùi ngaõ kieán, nhaân kieán, chuùng sinh kieán, thoï giaû kieán... cho ñeán: Goïi laø ngaõ kieán, nhaân kieán, chuùng sinh kieán, thoï giaû kieán...” Caâu naøy laïi coù nghóa gì? Keä noùi: Chaúng phaûi hai “khoâng” laø ñaéc ñaïo. Phaûi xa lìa ngaõ, phaùp”. Nghóa naøy laø gì? Chaúng phaûi khoâng ngaõ khoâng phaùp, lìa hai thöù ngaõ phaùp naøy maø ñöôïc Boà-ñeà! Theá naøo laø ñöôïc Boà-ñeà? Laø lìa xa hai kieán chaáp ñoù thì môùi ñöôïc Boà-ñeà. Keä noùi: Laø xa lìa ngaõ, phaùp. Ñieàu naøy laïi coøn coù nghóa gì? Keä noùi: Thaáy ngaõ töùc khoâng thaáy, Thaáy chæ giaû, khoâng thaät, Ñoù laø chöôùng vi teá, Thaáy Chaân nhö xa lìa. Cho neân noùi thaáy töùc khoâng thaáy, khoâng thaáy nghóa thaät cuûa noù, maø chæ laø giaû doái phaân bieät, vì laø laø voâ ngaõ, theá neân, Nhö Lai noùi: Ngaõ kieán kia chính laø khoâng thaáy. Vì khoâng coù nghóa thaät. Khoâng coù nghóa thaät töùc laø khoâng coù vaät. Töø nghóa naøy, neân noùi ngaõ kieán, töùc laø noùi thaáy giaû doái. Nhö vaäy ñaõ roõ ta thaáy töùc laø khoâng thaáy! Coøn thaáy phaùp thì cuõng laø khoâng thaáy. Nhö kinh noùi: “Naøy Tu-boà-ñeà! Boà-taùt phaùt taâm Voâ thöôïng Chaùnh ñaúng Chaùnh giaùc ñoái vôùi moïi phaùp, neân bieát nhö vaäy, thaáy nhö vaäy, tin nhö vaäy vaø khoâng truï vaøo töôùng phaùp nhö vaäy”. Caâu naøy coù nghóa gì? Do thaáy töôùng phaùp, töùc khoâng thaáy töôùng, nhö bò ngaõ kieán kia, töùc



khoâng phaûi thaáy. Taïi sao hai kieán naøy, ñeàu goïi laø khoâng thaáy? Keä noùi: Ñoù laø chöôùng ngaïi raát nhoû, thaáy Chaân nhö laø lìa ñöôïc noù. Ñieàu naøy laø sao? Laø thaáy coù ngaõ, thaáy coù phaùp, ñoù laø nhöõng chöôùng ngaïi raát nhoû, vì khoâng thaáy hai lí ñoù. Do thaáy phaùp, maø ñöôïc xa lìa, choâ neân keä noùi: “Thaáy Chaân nhö laø lìa ñöôïc noù”. Laïi nöõa, bieát nhö vaäy, thaáy nhö vaäy, tin nhö vaäy thì ñieàu aáy coù nghóa gì? Keä noùi: Hai trí vaø tam muoäi, Xa lìa ñöôïc nhö theá, Hoùa thaân hieän roõ phöôùc, Laø phöôùc khoâng cuøng taän. Baøi keä naøy coù nghóa gì? Ñaây chæ roõ trí theá gian, trí ñeä nhaát nghóa, vaø nöông töïa vaøo Tam muoäi thì lìa khoûi ñöôïc moïi chöôùng kia. Cho neân noùi laïi veà thí duï phöôùc vöôït hôn nhö ñaõ noùi ôû tröôùc. ÔÛ ñaây muoán chæ roõ nghóa gì? Keä ñaõ noùi: Hoùa

thaân hieän roõ phöôùc, ñoù laø phöôùc khoâng cuøng taän. Ñieàu naày coøn coù nghóa gì? Tuy chö Phaät töï nhieân hoùa hieän caùc thaân taïo nghieäp, nhöng caùc hoùa thaân cuûa chö Phaät ñeå noùi phaùp, thì coù voâ löôïng coâng ñöùc voâ laäu, khoâng bao giôø döùt. Taïi sao ngöôøi dieãn noùi, maø khoâng goïi laø noùi, aáy môùi goïi laø noùi? Taïi sao noùi nhö vaäy? Keä noùi: Khi chö Phaät noùi phaùp, Khoâng noùi laø hoùa thaân, Do chaúng noùi nhö vaäy, Ñoù môùi laø chaùnh thuyeát. Baøi keä naøy coù nghóa gì? Neáu chö Phaät hoùa thaân khi noùi phaùp, thì khoâng noùi, Ta laø hoùa thaân, cho neân nhöõng gì caùc vò noùi ra, ñeàu laø chaùnh thuyeát. Neáu khoâng noùi nhö vaäy, thì chuùng sinh ñang giaùo hoùa seõ khoâng sinh taâm cung kính. Vì sao? Vì cho laø khoâng coù khaû naêng ñem lôïi ích cho chuùng sinh, vì hoï cho nhöõng ñieàu noùi ra aáy, khoâng chaùnh ñaùng. Do vaäy, khoâng noùi Ta laø Hoùa thaân Phaät. Kinh noùi: Heát thaûy phaùp höõu vi, Nhö sao, maøng, ñeøn, huyeãn, Söông, boït, moäng, chôùp, maây, Neân quaùn xeùt nhö theá. Luaän raèng: Laïi coù ñieàu nghi laø: Neáu chö Phaät, Nhö Lai thöôøng noùi phaùp cho chuùng sinh, taïi sao noùi Nhö Lai nhaäp Nieát-baøn? Ñeå caét boû nghi naøy, Theá Toân ñaõ noùi keä thí duï, nghóa ñoù theá naøo? Keä noùi:

SOÁ 1511 - LUAÄN KINH KIM CANG BAÙT NHAÕ BA LA MAÄT, Quyeån Haï 227

Chaúng höõu vi, chaúng lìa, Caùc Nhö Lai Nieát-baøn, Phaùp höõu vi coù chín, Duøng dieäu trí chaùnh quaùn. Baøi keä naøy coù nghóa gì? Chö Phaät Nieát-baøn chaúng phaûi laø phaùp höõu vi; cuõng khoâng lìa phaùp höõu vi. Taïi sao? Do chö Phaät ñöôïc Nieát- baøn, hoùa thaân noùi phaùp, hieän roõ caùc haønh ôû theá gian, ñeå lôïi ích cho heát thaûy chuùng sinh. Ñieàu naøy chæ roõ laø chö Phaät khoâng truï ôû Nieát-baøn, khoâng truï nôi theá gian. Taïi sao chö Phaät hieän roõ caùc haønh nhö theá gian, maø khoâng truï vaøo trong phaùp höõu vi? Keä noùi: Phaùp Höõu vi coù chín thöù. Duøng dieäu trí chaùnh quaùn. Nghóa naøy laø sao? Nhö sao treân trôøi v.v... ñoù laø nhöõng hieän töôïng töông ñoái. duøng chín thöù chaùnh quaùn naøy, ñoái vôùi chín caûnh giôùi, caàn bieát neân quaùn caûnh giôùi naøo. Keä noùi: Thaáy töôùng cuøng vôùi thöùc, Khí, thaân, söï thoï duïng, Phaùp quaù khöù, hieän taïi, Quaùn caû ñôøi vò lai. Chín thöù phaùp quaùn nhö theá naøo? Nhö caùc vì sao tuy coù ñoù, nhöng khoâng hieän ra, do bò maët trôøi chieáu saùng. Coù theå thaáy taâm phaùp cuõng nhö vaäy. Nhö coù ngöôøi maét bò keùo maây, neân thaáy loâng nhoû nhö caùc maøu nhaûy muùa. Quaùn phaùp höõu vi cuõng nhö vaäy, thaáy toaøn laø nhöõng ñieân ñaûo meâ laàm. Laïi nöõa, nhö ngoïn ñeøn thì Thöùc cuõng nhö vaäy. Noù nöông töïa vaøo tham aùi maø truï. Laïi, nhö huyeãn, thì nôi nöông töïa naøy cuõng nhö vaäy. Caùc khí theá gian naøy, moïi thöù ñeàu khaùc nhau, khoâng coù moät khoâng coù “theå” thaät! Laïi, nhö gioït söông; thì thaân naøy cuõng nhö vaäy, truï laïi treân ñôøi ngaén nguûi. Laïi, nhö boït nöôùc; thì moïi söï thoï duïng cuõng nhö vaäy, vì ba phaùp thoï, nhaän, yù töôûng, nguyeân nhaân laø khoâng nhaát ñònh. Laïi, nhö chieâm bao; thì phaùp quaù khöù cuõng nhö vaäy, chæ laø nghó nhôù “nieäm”. Laïi nhö chôùp, thì phaùp hieän taïi cuõng nhö vaäy do saùt na khoâng truï. Laïi nhö maây, thì phaùp vò laïi cuõng nhö vaäy vì chuûng töû khi coøn trong thöùc A Laïi Da, laøm haït gioáng caên baûn cuûa muoân phaùp. Haõy quaùn chín thöù phaùp nhö

vaäy. Ñöôïc coâng ñöùc gì, thaønh töïu trí naøo? Keä noùi: Quaùn töôùng vaø thoï duïng,

Quaùn vieäc ôû ba ñôøi, Trong caùc phaùp höõu vi, Ñöôïc töï taïi, voâ caáu. Baøi keä naøy coù nghóa gì? Quaùn phaùp höõu vi coù ba thöù: 1. Quaùn phaùp Höõu vi ñeå quaùn thöùc thaáy töôùng. 2. Quaùn thoï duïng ñeå quaùn khí theá gian, ôû ñaâu, thaân töôùng naøo, thoï duïng nhöõng gì. 3. Quaùn caùc haønh cuûa Höõu vi, do phaùp naøo, do ñieàu gì maø ba ñôøi chuyeån bieán khaùc nhau. Cöù quaùn heát thaûy caùc phaùp nhö theá, thì ñoái vôùi caùc phaùp theá gian, duø ôû trong ñoù vaãn ñöôïc töï taïi. Keä noùi: ÔÛ trong phaùp höõu vi, ñaït ñöôïc töï taïi voâ caáu. Kinh noùi: Phaät thuyeát xong kinh naøy, Tröôûng laõo Tu-boà-ñeà vaø caùc Tyø-kheo, Tyø- kheo Ni, Öu-baø-taéc, Öu-baø-di, caùc ñaïi Boà-taùt, heát thaûy chuùng, Trôøi, Ngöôøi, A-tu-la, Caøn-thaùt-baø nôi theá gian v.v... nghe Phaät noùi, ñeàu vui möøng, tin nhaän, vaâng laøm. Phaùp toång trì hieám coù cuûa Phaät, Cuù nghóa saâu xa chaúng theå löôøng, Nghe Toân giaû noùi, roài noùi roäng, Ñem phöôùc naøy ban khaép quaàn sinh.

*Nguồn: Giảng Sư (giangsu.io.vn) — văn bản trích từ kho sách cổ và kinh điển.*